

Ἄλλὰ δὲν δείχνει ἴσὸ πλάτῃ συμπάθεια καμμία ὁ κύριος Χαρίλαος. . . πεθαίνει γιὰ στενό· μὲ τὸ στενό κ' ὁ Καλλιγᾶς ζητεῖ συγκοινωνία, κ' αὐτὸς σὰν τὸν Χαρίλαο τὸ βρίσκει πρὸ ῥθηνό. Τώρα ἡ ἄλλη συντροφιά δὲν ξέρω τί προκρίνει, ἀλλὰ βεβαίως τὸ στενό θὰ προτιμοῦν κ' ἐκεῖνοι.

Ὁ κύριος, Θεόδωρος μετὰ τῶν Ἡμετέρων ἀφ' ὅσα κάνει φαίνεται πῶς τὸ πλάτῃ γυρεῖ· μόνον σ' αὐτὸ τὸ σύστημα εὐρίσκει τὸ συμφέρον, καὶ μὲς ἴσὸν ὕπνο του ἔχει γι' αὐτὸ νὰ ῥητορεύῃ. Ἄν ὅμως ὁ Χαρίλαος ἴσὸ φάρδος τὸ γυρνοῦσε, εὐθὺς στενό ὁ κύριος Κολλάος θὰ ζητοῦσε.

Μὰ πρὶν οἱ σιδηρόδρομοι νὰ τεντωθοῦν ἀκόμα, θὰ ἦναι συμφερότερον, θαρρῶ, ἴσὸν Δεληγιάνην, τῶν Ἡμετέρων ἀχαμνῶν νὰ τεντωθῇ τὸ κόμμα καὶ εἰμπορέση τοὺς ἐννιά δεκαοκτώ νὰ κἀνῃ. Φροντίσετε οἱ φίλοι σας ἐννέα νὰ μὴ μείνουν, κ' οὔτε πλατεῖαις γραμμαῖς ποτὲ οὔτε στεναῖς ἄς γίνουν.

Καὶ ἐπὶ τέλους μὴ γραμμὴ ἔμπρὸς μας ἄς ἰδοῦμε κ' ἄς γίνῃ ὅπως θέλετε, μὴ σκάνετε γι' αὐτὸ. Ἐμεῖς τὸ κάθε σύστημα καταχειροκροτοῦμε, μὰ νὰ μὴ μένῃ ἴσὸ χαρτὶ αἰώνια γραφτό. Καὶ ἴσως τότε θ' ἀνοιχθῇ κ' ἔδῳ συγκοινωνία, ἂν τῶν ῥητόρων ἡ πλατεῖα στενέψῃ φλυαρία.

SOURIS.

ΣΑΛΒΙΝΗΣ - ΘΘΕΛΛΟΣ

[ΤΟΥ ΕΙΔΙΚΟΥ ΕΚ ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΟΥ ΜΑΣ]

Ἐνθυμοῦμαι, πρὸ διετίας εἶχον ἀναγνώσει εἰς τινὰ θεατρικὴν εἰδοποίησιν ἐν συμπλέγματι, τὰ ὀνόματα Ἄμ-

ματι περίπατός μας ἐγένετο ἀφορμὴ παρεξηγήσεων καὶ ὅτι ἔδει νὰ διαλυθῶμεν, παραδίδοντες εἰς τοὺς κλητῆρας τὰς μαγκούρας μας.

Εἰς ἀμφοτέρα ὑπηκούσαμεν, ἀλλὰ τοὺς ἐπικούρους μας μάγκας μὴ ἀρκεσθέντες οἱ κλητῆρες εἰς τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ῥάβδων τῶν τοὺς ἐκτύπησαν καὶ ἐπειράθησαν νὰ τοὺς πᾶν μέσα.

Ἦρχισαν τότε αἱ πρὸς τὸν διευθυντὴν παραστάσεις καὶ τὰ πρὸς τοὺς κλητῆρας ἀγριοκυττάγματα.

Μετ' ὀλίγον τὰ πράγματα ἔλαβον ἄλλοίαν τροπὴν.

Διετάχθη ἡ σύλληψίς μας.

Ὁ Κώστας καὶ ἐγὼ ἐν τῇ καταδιώξει ἐπέρναμε ἓνα μίλι ἴσὸ λεπτό.

Πρὸς ἀποφυγὴν πετάξαμε καὶ τὰ ἥρωικά καπέλα μας, ὁ δὲ Κώστας μέχρις ὅτου ἀφαιρέσῃ τὸν λαιμοδέτην του, ἴσὸ ἔλειψε νὰ πνιγῇ σφίγγων ἀντὶ νὰ λύνῃ αὐτόν.

Διαβάς τὸν παρὰ τὸ Πολύγωνον ποταμὸν ἐφθασα διὰ τῶν χωραφίων ἀσθμαίνων ἴσὸ σπῆτι.

Ἡ Ἑλένη, ἡ Ἀφροδίτη καὶ Μαριγούλα ἔβλεπον ἐκείθεν τὴν εἰς τὸ Πολύγωνον συντάραξιν.

λέτος—Ταβουλάρης, καὶ εἰς ἄλλην ὁμοίαν, τὴν αὐτὴν ἡμέραν, Ἐθέλλος—Ἀλεξιάδης. — Ἀμφοτέροι αἱ εἰδοποιήσεις δὲν ἔλειψαν νὰ προσθέσωσι δράματα τοῦ ἀειμνήστου Σαιξπηρου.

— Ὁ Σαιξπηρος ἐν μέσῳ δύο ληστῶν, εἶπον κατ' ἑμαυτόν. . .

Μαστιγίου, φίλε Καλιβάν, δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην, μόνον οἱ ῥήτορες τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς, οὐδὲ οἱ δικηγόροι, οὐδὲ οἱ ἠθοποιοὶ μόνον, ἀλλὰ πάντες οἱ μετερχόμενοι ἐν Ἑλλάδι ἐπάγγελμά τι, καὶ μὴ λημονῆτε ὅτι ὑπὸ τὸ πάντες αὐτὸ περιλαμβάνονται καὶ οἱ δημοσιογράφοι, χωρὶς νὰ ἐξαιροῦνται καὶ οἱ μηδὲν πράττοντες ἰδιῶται. — Ζητήσατε τὴν γνώμην οἰουδῆποτε θέλετε ἐπιστήμονος ἢ καλλιτέχνου ἢ καὶ τεχνίτου ἐπὶ ἀναλόγου ζητήματος· θὰ σᾶς τὴν δώσῃ ἐκ τοῦ προχείρου καὶ αὐθεντικὴν μὴν τολμήσατε ὅμως νὰ τῇ ὑπομνήσατε ἀντίθετον τῆς ἰδικῆς του, γνώμην περιωνύμου συναδέλφου του, διότι θὰ μειδιάσῃ εἰρωνικῶς. — Ἐνθυμοῦμαι πέρυσιν εἰς φωτογράφον Ἑλληνα ἐπέδειξα φωτογραφίαν διασήμου ἐν Βιέννῃ συντεχνίτου, καὶ ἐμειδιάσεν· εἰς ἰατρὸν ἄλλοτε πάλιν ὑπέβαλα γνώμην περιφήμου συνεπιστήμονος ἐν Παρισίοις, μικρὸν τροποποιούσαν τὴν ἰδικήν του, καὶ ἐμειδιάσεν. Τώρα, ὅπως ἀπαλλαγῶ τῆς συλλογῆς χιλιάδων ὁμοίως φύσεως μευδιαμάτων ἰσαριθμῶν Ἑλλήνων, ἀρκοῦμαι εἰς μόνον τὸ ἰδικόν σας μευδιάμα, ὅπερ θὰ μὲ φιλοδώρησατε, εὐθὺς ὡς τολμήσω νὰ παραβάλω τὰ προϊόντα τῆς ὑμετέρας γραφίδος, μὲ οἰαδῆποτε ἄλλου συναδέλφου σας.

Γνωρίζετε τὸν Σαλβίνην; γνωρίζετε τὸν Ρόσσην; εἶδατέ ποτε τὸν ἓνα ἢ τὸν ἕτερον ἐπὶ τῆς σκηνῆς; Ἐὰν ἦμην καλλιτέχνης θὰ ἐζωγράφιζον τὸν Σαιξπηρον φερόμενον εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἐπὶ τῶν πτερυγῶν δύο ἀγγέλων, εἰς ἕκαστον τῶν ὁποίων θὰ ἐδίδον τὰ ὀνόματα τοῦ Ἄμλέτου καὶ τοῦ Ἐθέλλου. Οὐδαμοῦ ἄλλοθι τὸ πνεῦμα τοῦ ἀγγλοῦ ποιητοῦ ἴσταται ὑψηλότερον, ἢ ὅσον ἐν τῇ Ἄμλέτῳ· καὶ οὐδαμοῦ ἄλλοθι τὸ αἶσθημα αὐτοῦ διαφαίνεται βαθυτέρον ἢ ὅσον ἐν τῇ Ἐθέλλῳ. Ἄλλ' ἀφ' ἑτέρου τὸ πνεῦμα καὶ τὸ αἶσθημα τοῦ Σαιξπηρου δὲν ἠδύναντο νὰ ἐνσαρκωθῶσι προσφύεστερον, παρ' ὅσον εἰς τὸν Σαλβίνην καὶ τὸν Ρόσσην. — Οἱ Ἄγγλοι αὐτοὶ ὁμολόγησαν τὴν ὑπεροχὴν τῶν Ἰταλῶν καὶ τῶν Γερμανῶν ἠθοποιῶν, εἰς

Μὲ ὑπεδέχθησαν γελῶσαι ἐκτὸς τῆς τελευταίας, ἦτις ἦτο φουρικισμένη.

— Δὲν ἐκαθόσουν, εἶπεν ἡ Ἑλένη, καλλίτερα δὴ, νὰ παίζαμε τὸν κρυφτὸ ἢ τὴν τυφλομύγα, μόνον μοῦθελες μουσικῇ.

— Καλὰ λέγει, ἐξηκολούθησεν ἐπιπροσθέσασα ἡ Ἀφροδίτη, ἡμεῖς δὲν εἴμασθε γιὰ τέτοιαις δουλειαῖς. Δὲν βαστοῦν τὰ κότσια μας.

— Μυῖατια μου, ἀντέκοψεν ἡ Μαριγούλα, ἔχομε καὶ ὀμιλίαις ἴσὸν πληθυντικῶ. Γαλλίζει, καλὲ, ἡ κυρία. Ἡμεῖς. Καὶ γιὰτι, παρακαλῶ, ἡμεῖς καὶ ὄχι ὑμεῖς;

Καὶ ἔρριψεν ἐπ' αὐτῆς σχεδὸν ἀπειλητικὸν βλέμμα.

Ὁμιλοῦσα οὕτως ἡ Μαριγούλα εἶχε τὸν λόγον τῆς.

Ἦτο ζηλότυπος καὶ διὰ νὰ μὴν εἶπω ἐγωῖστικῶς ὅτι μ' ἀγαποῦσε κ' αὐτῇ, λέγω ὅτι ἔχαιρον τὴν εὐνοίαν τῆς.

Ἐγὼ ὅμως διὰ νὰ εἶπω τὴν ἀλήθειαν, εἰδείκνυον πρὸς αὐτὴν τάσιν προτιμήσεως, διὰ τὸν ἀπλοῦν λόγον, ὅτι τὴν ἐφοβοῦμην.

Ὅταν μοῦ ἔδενε καμμιὰ φορὰ τὸν λαιμοδέτη, ἐννοοῦ-

τὴν κατανόησιν καὶ διδασκαλίαν ἀπὸ τῆς σκηνῆς τῶν ἔργων τοῦ δαιμονίου ποιητοῦ, ἀλλὰ καὶ οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἀπεκαλύφθησαν πρὸ τῆς μεγαλειότητος τῶν ἰταλῶν τραγικῶν. — Καὶ νῦν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ὅταν λέγωσιν Ἀλμέτον ἐννοοῦσι τὸν Ρόσσην, καὶ ὅταν ἀναφέρωσι τὸν Ὁθέλλον ὑπολαμβάνουσι τὸν Σαλβίνην. — Ἐδιχοτόμησαν, ὡς βλέπετε, τὸν ποιητὴν οἱ καλλιτέχναι τόσοσιν ἐπιτυχῶς ὅσον αὐτὸς οὗτος ἐδιχοτόμει κριόν, ὁπότεν ἐπηγγέλλετο τὸν σφαγέα!

Δὲν προτίθεται ἐδῶ νὰ γράψω τι περὶ τῶν ἔργων τοῦ Σαϊκσπέρου· ἐγράφησαν τόσα περὶ αὐτῶν, καὶ εἰς ὅλας τὰς γλώσσας, ὥστε πάσα ἰδική μου προσθήκη θὰ ὁμοιάζε φύλλον τσιγαροχάρτου, τὸ ὁποῖον θέτομεν ὑπὸ τοὺς πόδας γίγαντος διὰ νὰ δώσωμεν μεγαλειότερον ὕψος εἰς τὸ ἀνάστημά του. — Ἐπειτα πρέπει νὰ σᾶς ὁμολογήσω μίαν ἀλήθειαν· ὁσάκις ἐτόλμησα νὰ ἀντικρύσω ἐπὶ πολὺ τὸν Σαϊκσπέρου, κατελήφθην πάντοτε ὑπὸ μικρᾶς σκοτοδίνης· ἴσως διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ὁ ἥλιος μᾶς φωτίζει, μᾶς ζωογονεῖ ἀκόμη, ἀλλὰ τυφλούμεθα ὁσάκις ἀποτολμῶμεν νὰ τὸν ἀτενίσωμεν. Ἐπίσης ὅμως θὰ ἦτο περιττὸν νὰ σᾶς ἀπασχολήσω γράφων τι περὶ τοῦ Σαλβίνην, διότι τότε ὄφειλον νὰ μὴν λησμονήσω τὸν Ρόσσην, ὃν τινα εἶδον τὸ παρελθὸν ἔτος, καὶ διότι ἀκόμη δὲν θὰ ἠδυνάμην, σκιαγραφῶν τοὺς δύο καλλιτέχνας, νὰ χωρίσω αὐτοὺς ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ Σαϊκσπέρου.

Καὶ ὅμως περιγραφή μικρὰ τῆς προχθῆς τὴν ἐσπέραν παραστάσεως τοῦ Ὁθέλλου ὑπὸ τοῦ Σαλβίνην, δὲν εἶναι ὅλως διόλου ἀδικαιολόγητος, τόσῳ μᾶλλον καθόσῳ διατελῶ ἀκόμη εἰς νευρικὴν ἀνισυχίαν ἀπὸ τῆς παραστάσεως ἐκείνης, ἐν ᾗ τὴν ἐπίσης ζωηρὰν ἐντύπωσιν ἦν μοι ἐνεποίησεν ὁ Ρόσσης, κατέστειλε, δυνάμει νὰ εἴπω, ἢ παρέλευσις ὀλοκλήρου ἐνιαυτοῦ. — Ἄλλως ἢ περιγραφή μου αὐτῆ, μακρὰν τοῦ νὰ ἔχη ἀξιῶσεις κριτικῆ ἐπὶ τοῦ διασήμου ἰταλοῦ τραγικοῦ, ἥκιστα θὰ ἔχη τοιαύτας ἐπὶ τῶν ἔργων τοῦ Ἀγγλοῦ ποιητοῦ.

«Σήμερον ὁ Σαλβίνης δίδει τὸν Ὁθέλλον· τοῦτο ἀρκεῖ».

Οὕτω πως ἀγγέλλει ὁ τύπος ἐδῶ καὶ ἀπανταχοῦ τὴν παράστασιν τοῦ κρατίστου ἔργου ὑπὸ τοῦ τραγικωτέρου τῶν ἐπιζώντων ἠθοποιῶν. Αἱ ἐξοχότητες δὲν ἔχουσι χρεῖαν πλειοτέρων λόγων ἀγγελτηρίων· τὴν ἀλήθειαν ταύτην

σε νὰ μοῦ δώσῃ κ' ἓνα μπάτσο, ὅστις ἐνίστε δὲν ἦτο ἐλαφρὸς.

Εἶνε ἀποδεδειμένον ὅτι αἱ γυναῖκες ἐν μικρῷ κύκλῳ εὐρίσκόμεναι καὶ πάσχουσι, νὰ εἴπω οὕτω, σπάνιν ἀνδρῶν, ρίπτονται ἐπὶ τοῦ τυχόντος, οὐτινος τὴν κατὰ κτητιν μετὰ πείσματος διαφειλονεικοῦσι.

Φιλοτιμοῦνται ποιά πρώτη νὰ τὸν κάμῃ ἴδικόν της.

Ἐν τῇ ἀντιζήλῳ ταύτῃ διαπάλῃ εἶνε πολὺ ἐνδοτικαί, χαρίζονται πολὺ πρὸς τὸν διαφειλονεικόμενον ἄνδρα, τὸ μῆλον τοῦτο τῆς ἐριδός των.

Ἐπιτήδειος Πάρις ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δύναται πολλὰ νὰ κερδίσῃ, ὅσα μετὰ μόχθους μόλις θὰ κατάρθου.

Ἐγὼ ἔκλινα μᾶλλον πρὸς τὴν Ἀφροδίτην, ὅσῳ μᾶλλον ὅτι εἶχον ἀγαπήσει μετὰ τὸ γνωστὸν ἐκεῖνο νυκτερινὸν εἰς τὴν αὐλὴν καυγαδάκι.

Ὡς δὴλον, οἱ μετὰ προηγουμένην ἐριδα ἐκ νέου συμφιλιωνόμενοι δείκνυνται πάντοτε πρὸς ἀλλήλους τρυφερώτατοι.

Ἄλλως ἢ Ἀφροδίτῃ ἦτο ἡ πλησιεστέρα γειτονισά μου καὶ καθ' ἡμέραν εὐρίσκετο εἰς τὸ σπίτι μου.

μοὶ ἐνθυμίζει προχθεσινὴ ἀκόμη πρόποσις ὑπὲρ τῆς βασιλείσεως Βικτωρίας· Queen! ἐπρόφεραν τὰ χεῖλη Ἀγγλοῦ εὐπατρίδου καὶ ἀπαξάπαντες οἱ συνδαιτυμόνες συνέκρουσαν τὰ κύπελά των! Ἀναλόγως δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν καὶ περὶ Σαλβίνην. Ἐννοεῖται ὅτι ἐσπευσα νὰ συμμερισθῶ τὸν θαυμασμόν τοῦ δημοσίου τῆς Τεργέστης· δὲν εἶχον εἶδει ποτὲ τὸν Σαλβίνην, ἐν ᾗ ἡμέρα δὲν παρήρχετο χωρὶς νὰ μοὶ διηγηθῶσι τι περὶ αὐτοῦ. — Τὴν ὀγδόην ἐσπερινὴν ὥραν τὸ **Πολυθέμα** ἦτο πλήρες· σημειώσατε δὲ καλῶς ὅτι τὸ κοινὸν τῆς Τεργέστης δὲν ἦτο ἔξενον εἰς τὸν καλλιτέχνην· τούναντίον, τὸ ἀκροατήριον ἐκεῖνο παρεῖχε τὴν εἰκόνα μαθητῶν τακτικῶς φοιτῶντων εἰς τὸ σχολεῖν των· πάντες ἐλεγόν τι περὶ τοῦ Σαλβίνου καὶ πάντες ἀπεστήθιζον μέρη ἐκ τοῦ Ὁθέλλου, καθὼς οἱ μαθηταὶ ἀποστηθίζουσι τὸ μαθημὰ των πρὶν ἢ εἰσέλθωσιν εἰς τὰς τάξεις.

Ἡ αὐλαία ἀνεπετάννυται, καὶ σιγῶσι πάντες! . . . ἐντούτοις ὁ Σαλβίνης δὲν φαίνεται ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἐνῶ ἐγὼ πάντα προηγηθέντα αὐτοῦ ἐκλαμβάω ὡς τὸν μέγαν τραγικόν, τόσον ὅλοι οἱ ἀποτελοῦντες τὸν θίασόν του εἶναι μεγαλιότεροι τῶν ἐδικῶν μας πρωταγωνιστῶν! Ἄλλ' ἰδοὺ ἀκόμη μία παραδοξὸς καὶ ἐν ταύτῳ μεγαλοπρεπῆς ἐμφάνισις! Εἶναι ὁ Ὁθέλλος! παρατεταμένα χειροκροτήματα δεξιῶνται τὸν ἔξοχον καλλιτέχνην! Αὐτὸς ἵσταναι ἐκεῖ καρφωθεὶς εἰς τὴν θέσιν του ἐκ τῆς συγκινήσεως· ὁμοιάζει ἀνδριάντα ὀρειχάλκινον, τὸν ὁποῖον θαυμάζει ὡς ἀριστοτέχνημα ὅλη ἐκεῖνη ἡ πληθὺς! Τὸ μέγα καὶ ἀθλητικὸν ἀνάστημά του, ἡ εὐμέλεια αὐτοῦ, τὰ ἀετῶδες πλὴν λευκὸν τοῦ ἀραβὸς βλέμμα, καὶ ἐν ἄγριον μειδίαμα πλανώμενον ἐπὶ τῶν χειλέων του, κρατεῖ ἅπαν τὸ δημόσιον ἀναυδον, ἐκστατικόν! Ἐπειτα ὁ μαῦρος ἐκεῖνος γίγας ζητεῖ νὰ κάμῃ ἐν βῆμα, καὶ ραγδαῖα χειροκροτήματα ὡς χαλαζοδόλον πῦρ πολεμιστῶν, τὸν σταματοῦν ἐκ νέου· ἐπιχειρεῖ νῦν ν' ἀρθρώσῃ λέξεις τινὰς, ἀλλ' ἡ φωνὴ του πνίγεται εἰς τὸν ἀλαλαγμὸν τῶν ἐπευφημιῶν! Ἐν τέλει ὁ μεγαλοπρεπῆς ἐκεῖνος ἀνδρὶας προβαίνει ἐρίγδουπος ἐν τῷ μέσῳ τῆς σκηνῆς, ἐκπέμπει τὴν βροντώδη αὐτοῦ φωνήν, καὶ μετὰ τὸ ἄγριόν του βλέμμα ἐπιβάλλει ἄψυχον σιγὴν εἰς ὅλον τὸν ἐμφυχον ἐκεῖνον κόσμον!

Εἶναι ὁ Ὁθέλλος αὐτός! Ὁ μαῦρος, ὁ ἄγριος, ὁ λέων

Πρέπει νὰ εἴπω καὶ τοῦτο, ὅτι στὴ γειτονιά μου δὲν ἦσαν παρὰ ἓνα δύο νέοι καὶ αὐτοὶ ἄνθρωποι τῆς δουλειᾶς, ὥστε ἐγὼ καθιστάμην κάπως τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐργολαβίας τῶν γειτονιστῶν μου.

Εἰπέ τις, ὅτι αἱ γυναῖκες ὁσάκις μεταξὺ των ὁμιλοῦσι, δὲν ἔχουσι νὰ ὁμιλήσωσι περὶ ἀλλοῦ τινος, ἢ περὶ καλῶν λωπισμοῦ καὶ ἔρωτος.

Οὕτως αἱ τρεῖς φίλοι μου εἰς τὴν καθ' ἑκάστην συναναστροφὴν μετὰ τὴν ἀναφορὰν τῶν καθ' ἑκείνην τὴν ἡμέραν πεπραγμένων παρ' ἑκάστης, ἤρχετο ὁ λόγος περὶ τοῦ δεῖνα καὶ τοῦ τάδε, ὅστις κατέληγεν ἐπὶ τέλους καὶ εἰς ἐμέ.

Ἐπανέρχομαι.

— Σεῖς πάντοτε, ἀπήνησεν ἡ Ἀφροδίτη εἰς τὴν Μαριγούλα, ἀγαπάτε τὰ λόγια καὶ τὰς φιλονικίας. Σὰς δυσἀρέστητα, κυρία μου, ξῦδι ἔχομε.

— Τώρα θὰ μαλώσετε; εἶπε παρεμβαίνουσα ἡ Ἐλένη. Ἀφήσατε τώρα τὰς ἀνοησίας.

— Ἀνόητος εἶσαι σὺ, ἐσπευσε ν' ἀπαντήσῃ ὀργίλως ἡ Μαριγούλα, καὶ πολὺ ἀνόητος μάλιστα, διότι ἔχεις τὴν

των δασών και των φαράγγων, ο τρυφερός αισθηματίας, ο ποιητικώτατος έρωτης, ο πρώτος σύζυγος, ο θηριώδης ζηλότυπος, ο άνηρ του καθήκοντος, του έρωτος και των πολέμων!

Ο Σαλβίνης καθ' όλην την διάρκειαν της παραστάσεως όμοιάζει τον ήρεμον και φυσικόν ρούν ποταμού, όστις θέλγει τὰ όμματα παρατηρητού και ώραίζει την περίεξ φύσιν· άλλ' ο αυτός ποταμός δέν παρουσιάζει τόση άγριότητα όταν έκχειλίξη, ή όταν συμπαγήσ θραύεται, όσσην ο Όθέλλος όπόταν οι όφθαλμοί του αιματοβαφωσιν έκ του θυμού. Πόσον τρυφερός είναι όταν θωπεύη την κόμην της Δησδεμόνης του, πόσον πρώος και γλυκός όπόταν τή λαλή την γλώσσαν του έρωτος! πόσον ώραιος, πόσον περιπαθής . . . άλλ' όταν ο σάραξ της ζηλοτυπίας εισχωρήσ ηεις την καρδιάν του και του την ροκανίξη, όταν άρχίξη ν' άμφιβάλλη περι της αγιότητας της γυναικός του, όταν άμφιρρέπη εις την διαγνωσιν του χαρακτιήρος του Ίάγου, όταν ταλανίζεται, όταν αισθάνεται την ψυχήν του βαρυτέραν μολύβδου, ο γλυκός Όθέλλος μεταβάλλεται εις γορύλλον ζηλότυπον, εις πάνθηρα αιμοβόρον! και τότε άναρτά από μόνης της μιάς του χειρός ως σταφυλήν, τον Ίάγον, ζητών παρ' αυτού «μείαν όρθοκλιμοφανή απόδεδεξιν», τότε ρίπτει εις τούς ώμους της θαλαμηπόλου της σύζυγου του βαλάντιον, ως αντίμισθον της έξυπηρετήσεως των άθεμίτων της γυναικός του σχέσεων, τότε ύψώνει την χειρά του κατά της γυναικός του άκόμη, αυτός ο δυνάμενος να θραύσ η με τή χειρά έκείνην την κεφαλήν λένοντας! . . . πλήν καταπράνεται προς στιγμήν, άναπολεί των εύδαιμόνων αυτού ήμερών, άποχιρετίζει το χρυσούν παρελθόν του λυρικώτατα, άπόλλυσι όλην την άγριότητα, μεταβάλλεται εις μικρόν παιδα, από τον όποιον έκλεψ ην το δώρον της πρωτοχρονιάς και κλαίει σπαρακτικώτατα, ο άγιος έκείνος άνθρωπος! άλλά μεταπίπτει πάλιν εις την προτέραν αυτού κκτάστασιν την θηριώδη· όμαξ τότε μανιώδης, σύρει την άθώαν σύζυγόν του μέχρι της κλίνης αυτής και την πνίγει εις τὰ προσκέφλα της! . . . Το μαρτύριον δέν σταματά έως εδώ, το φάσμα του Όθέλλου—διότι είναι πλέον φάσμα—πεφοβισμένον, περιτρομον, έξέρχεται της κολάσεως, έν ή διεπραξε το έγκλημα· εκεί έξωθεν

άφέλειαν να πιστεύης ότι εισαι ή θεά του κάλλους και σ' άγαπούν όλοι.

— Αυτάς τας ιδέας ήμπορει να τας έχουν άλλαις πού κουκορεύονται, ως να ήσαν άνδρες.

— Και θέλεις μ' αυτά τάχα να έννοήτης έμέ;

— Δέν γνωρίζω. Έξηγήσεις δέν έχω να δώσω, έννοώ έκείνο πού έννοώ, άνκρισεις εδώ δέν έχομε.

— Αι, ειπον παρεμβαίνων, φθάνει πλέον τὰ λόγια. Θα κάμετε μ' αυτά και μ' αυτά διακοπή σχέσεων, και αυτό δέν με συμφέρει, διότι τότε θα σας χάσω, διότι θα φοβασθε να έλθετε σπητι μου, μη τυχόν και συναντήση ή μία την άλλην.

Αντι πάσης άλλης άπαντήσεως ή Μαριγούλα έγερθεϊσα :

— Πάμε, ειπε προς έμέ μεθ' ύφους επιτακτικου.

— Ποϋ; ήρώτησα δειλωσ πως.

— Πάμε να με συντροφεύσης έχωσ το σπίτι.

Την ήκολούθησα άκων. Έβάδιζε σιγώσα, κάτω την κεφαλήν νεύουσα ώσει σκεπτομένη. Αίφνης μετά βήματά τινά ήγειρε την κεφαλήν δια βιαίας κινήσεως και,

του θαλάμου έκείνου, άποκαλύπτεται ο άληθής έγκληματίας τον όποιον φονεύει ο Όθέλλος, ριπτόμενος άκόμη μίαν φοράν εις το νεκρόν της γυναικός του σώμα και γίνεται πάλιν παιδίον μικρόν και όλοφύρεται και κλαίει... Πλήν πάλιν άνορθούται ο μαϋρος έκείνος, όμοιος με θαλάσσιον τέρας το όποιον βυθίζεται και άνανεφαίται έναλλάξ επί των ύδάτων, και άποτεινόμενος προς τούς άπεσταλμένους να τψ άφαιρέσωσι το άξίωμα «Ειπέτε, λέγει, αυτοίς (τοις άρχουσι) άκόμη, ότι εις το 'Αλέπον ιδών ήμέραν τινά αυθάδη τουρκον άπειλούντα πολίτην 'Ενετόν, και καθυβρίζοντα την πολιτείαν, έδραξα από τον λαιμόν τον περιτετμημένον αυτόν σκύλον, και τον έσφαξα . . . να έτσι! . . . (και έσφαγή ο ίδιος).

Όποια άδιάκοπος συγκίνησις, όπόσαι τραγικαι σκηναί διαδεχόμεναι άλλήλας, όποιον μαρτύριον.

Αληθώς βλέπων τις τον μέγαν τραγικόν δίδοντα τον Όθέλλον, άγνωστί να θαυμάση πλειότερον, τον Σακσπήρον ή τον Σαλβίνην.

DoCK.

ΠΑΛΙΝ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΩΤΙΚΑ

Της άμερικανίδος περιηγητριάς, κυρίας Βικτωρίας Ουάτσονος, έδημοσίευσεν άλληλογραφίαν έκ Μαυροβουνίου το άμερικανικόν περιοδικόν σύγραμμα «ο κόσμος» εξ ής άποσπώμεν τὰ εξής νόστιμα.

« . . . Εύρισκόμεθα, μετά της miss Georgine Adams και του άδελφου μου William, πρό έπτά ήμερών έν τη μικροσκοπική του Μαυροβουνίου πρωτευσούση Κετίνγη ήν παρομοιάζω προς σαρκοφάγον, ως κειμένην έν λεκανοπεδίω περικυκλωμένω υπό όρέων τὰ όποια νομίζει τις ότι έγγίζουσι τον ούρανόν. Μένομεν δ' άποκεκλεισμένοι έν τη Locanda, (ως όνομάζουσι οι Μαυροβούνιοι το μοναδικόν έν Κετίνγη ξενοδοχείον) διότι έκ των έπτά αυτών ήμερών τας πέντε βρέχει νυχθομερόν, βρέχει, βρέχει και τί βροχήν; Μά, φαίνεται ότι διερράγησαν όλοι του ούρανού οι καταρράκται, αν ύπάρχωσι και εκεί επάνω τοιούτοι.

— Πώς μούρχεται; ειπε και έσίγησε πάλιν.

Ειχέ τι το μεγαλοπρεπές ο θυμός της και έπιβλητικόν το ύφος της. Θέλει, φαίνεται να την καθησυχάσω.

— Τώρα, τή ειπον, κάθεσαι και στενοχωρείσαι δια τας άνοησίας της μιάς και της άλλης. Δέν βαρύνεσαι.

— Ποίος σκέπτεται δι' αυτάς. Έχω άλλο τι 'ς το κεφάλι μου. Άλλου πλανάται ο νους μου, και άμφιβάλλω αν πρέπη να έκφράσω ο,τι σκέπτομαι. Μου φαίνεται έτσι πολυ εύτελής. Ας περιπατήσωμεν όλίγον εκεί 'ς τὰ χωράφια, θέλω να σκεφθώ άκόμη όλίγο.

Πράγματι μετά τετάρτου περίπατον έν σιγή ή Μαριγούλα έστη και άτενίζουσα με με μαλακον βλέμμα και ήπιον ύφος ειπεν.

— Αι πολλαι σκέψεις ποτέ δέν φέρουν κλόν άποτελεσμα. Το εύαγγελικόν μη αναβάλλης δια την αύριον, ο,τι έχεις να πράξης σήμερα δέν είναι άσχημος συμβουλή. Δύνασαι να μαντεύσης ο,τι έχω να σου ειπώ;

— Πώς διάβολο, μήπως ειμαι μετά 'ς το κεφάλι σου; Άλλά κατι συμπεραίνω.

— Αι τότε ειπέ το πρώτος συ, διότι αν το ειπώ εγώ